

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1.
sz. l. em. (Király-
utca sarkán).

Kiadóhatal:
Wolf M. könyv- és
papírkereskedése-
ben, Király-utca,
Hattyu-épület.

Megjelenik vasár-
nap kivételével
minden nap este 5
órákor.

PÉCSI ÚJSÁG

(„PÉCS”)
POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:
Helyben:
Egész évre. 10.—
Égy hónapra. 1.—
Videkre:
Egész évre. 12.—
Égy hónapra. 1.20
Egyes szám ára
Pécsett 4 kr., vi-
déken 5 kr.
Egyes számok
kaphatók minden
lapelárusítónál.

Pécs, 1894.

Szombat, július 7.

161. (1224.) szám.

Széfcsend.

Minden jel arra mutat, hogy az egyházpolitikai reformok tárgyalása alatti izgalom, szenvedélyesség és elkeseredett hangulat, a legyőzöttek íjesztései és fenyegetései dacára is, mihamar elsimul, megtörik és beállanak a komoly munka napjai, hogy a belgazgatás terén mutatkozó hiányok és mulasztások mielőbb orvosoltassanak. És valóban ez örvendetes változásra rá szolgált az ország, minden további vizsgálkodás és izgalom súlyos következményekkel járna, mert rendkívül fontos adminisztrációs intézkedéseknek szüksége fog főnn és ezek elődázása újabb és újabb bajokat szülné, de egyébként is a lezajlott harcokból visszamaradt számos tanulság vár alapos megszüvelésre, sok félreértést és ellentétet kell nyugodt fölfogás, biztos kéz és tapintatos intézkedés által eloszlatni, végre pedig a megszavazott javaslatok életbeléptetését is gondos munkásság és odaadó tevékenység által elő kell készíteni, hogy a fönnforgó pénzügyi, adminisztrációs és más különböző akadályok és nehézségek áthidalassanak, leküzdessenek.

Az ország intelligens elemei többségének határozott magatartása, a szabadelvű állásponthoz való hű ragaszkodás egyrészt, de a nép józan gondolkodása és törvénytisztetele másrészt *garantvonzák azt, hogy a legyőzöttek nehéz perceiben elkeseredésből hangoztatott fenyegetően használt agitációs törekvések nem válnak be és az a fenyegetés nem egyéb íjesztésnél, mely komolyabb jelleggel egyik részen sem fog ölteni. Az ország megunta már az izgalmat és harcot és a fenyegetést hangoztató főúri vezérek bizony nem bírnak sem elég népszerűséggel, sem oly politikai túlsúlyal, hogy agitációjuk nagyobb bajt, zavart és kellemetlenségeket idézhessen elő és hogy azok politikai következményeitől félnünk és agódnunk kellene. Ha itt-ott némi mozgalom mutatkoznai fog is, az nem egyéb, mint a hosszu időig eltartott küzdelem után természetesen fönnmaradt emoció, mely azonban a más téren foganatba veendő munkálkodás által végleg meg fog szűnni. A szentesített törvények végrehajtása aka-*

dályokba nem ütközhetik és hogy a már *befejezett* ügy akár a jövő választásoknál, akár más uton újabb és komolyabb politikai harcokat idézzen föl, alig lihető, mert egyik részre sem képezhet többé hálás témát az agitációkra, sokkal népszerűbb téma ez, hogysem annak kizsákmányolása eredményt ígérhetne. Az elvi harcot végig küzdöttük, a szabadelvű elemek győztek, s a győzők elég erővel és erkölcsi értékkel bírnak, hogysem köpek nem lennének az ország többségének akaratát érvényesíteni s maga az ügy sokkal nemesebb és igazabb, hogysem azt annak értéke szerint megóvni, biztosítani ne tudnók. Hogy tehát a beállott szélesend tartós lesz, semmi kétségünk benne, de legfőbb bizonyága vélekedésünk helyességének az, hogy a másik oldalon már keresik, kutatják azon új jelszavakat, melyekkel a szabadelvű párt elleni küzdelmet folytatni akarják és így ott is kezdik belátni, hogy felekezeti ígátások és a törvény elleni agitációk célhoz nem vezetnek, hiszen az ily ígátások és agitációk ellen elég megtörő eszköze van a végrehajtó hatalomnak. Legalább a nemzeti párttól és vezérérel biztosra vehetjük, — hogy e veszedelmes térére lépni nem fognak, ezt minden hibájuk és tévedéseik mellett is rólk föltenni sem merjük, a konzervatív főurak és a papság pedig bizonyára a beállott szélesend alatt mérlegre vetendik, hogy jó lesz bizonyos dolgokat meg nem zavarni, mert a visszalátás könnyen oly szélsőségekbe esapna át, miknek kárát első sorban is ők szenvednék.

Térjünk hát nyugalomra vagyis inkább lépünk a komoly munkásság terére, hiszen van száz és száz oly kérdés, melyért hazafias buzgósággal és a politikai élet egyéni és párttol-rekvéseivel versenyre kelhetünk.

Itt vannak első sorban az égetően szükséges politikai reformok, melyek óriási halmazat tárják föl a teendőknék. Közigazgatási állapotaink oly ziláltak, rendezetlenek a hatóságok belservesztetől kezdve, a községi élet legkisebb részletéig, az utak gondozásának kérdésétől, a rendészeti és közegészségi viszonyokig, a gyami ügyektől a közoktatási szempontokig, hogy azok szanalása és alapos rende-

zése immár elmaradhatatlan. A törvényhatóságok átalakítása, az ellenőrzés rendszeresítése, a közsegek rendezése, a jegyzői intézmény teljes reformálása, a közegészségügy okserű javítása, szóval a rendnek, biztonságnak és felelősségnek minden irányban való érvényesítése oly állami követelmény, melyet továbbra is kielégítetlenül hagyni valódi bűn lenne. Látjuk mily nehezen készülnék az erre vonatkozó javaslatok, mennyire hiányában vagyunk jó közigazgatási erőknék, mily nagy e téren az elfogultság és tétlen pessimizmus, mennyi munkásság és komoly tárgyalás szükséges tehát az ország közigazgatásának okserű, viszonyaihoz mért alapos reorganizáció-jához! De mennyi áldás, mennyi haszon vár ez intézkedésektől az országra!

És a népnevelés és közoktatás terén nincsenek nagy és komoly földadataink? Az igazságügyi politika körében, a kodifikáció terén nem tartanak-e számot a törvényhozás intenzív munkásságára?

Hát a nemzetiségi kérdés nem érdemli-e meg a leggondosabb államférfiai tevékenységet? És így tovább . . . mindannyi fontos tárgy és mind hálás téren mozog. De hát *dolgozni kell, hogy pedig a munka jó is legyen, arra idő és nyugalom szükséges. Ezért ne zavarjuk a beállott szélesendet!*

Magyar tudósok Pécssett.

(Az tegnapi „Egyetemes” cikkén.)

Pécs városa ünnepeit ül. Ünnepli a magyar orvosokat és természervizsgálókat, a kik ez évi vándorgyűlésüket az ősi város vendégzerető falai közt tartják. A főváros és vidéki orvosok, természetbuvárok színe-java ott van, hogy tudása, tapasztalatai javával képviselje a magyar tudományos érdekeket.

A politikai válságok lezajlása után szinte pihentető, föloldító orvosságként hat a kifáradt idegekre ez a minden politikai és pártédekektől ment gyűlésés, a mely programjába a legfontosabb létkérdések megbeszélését vette föl. A külföldi egyetemekben, szakiskolákban gazdag államban, a hol sok a szellemi központ, az ilyen vándorgyűlések kisebb jelentőségűek, mint nálunk. Kiseb jelentőséggel bírnak már azért is, mert jó ideje már, hogy más államok művelt néposztályai egyenlő érdeklődéssel fordulnak a tudományos problémák és a politikai kérdések felé.

Nálunk e gyűléseknek első sorban reformfóradatok volt.

Emancipálniuk kellett a nagy közönséget a politikai kérdések kizárólagos hatása alól, a mi nehéz feladat nálunk, a hol minden második ember „hivatott” politikusként tartja magát, nálunk, a hol a szociális higiénia csak a legutóbbi időben tudott gyökeret verni. Nehéz feladat volt itt a természetudományok, a demográfia, a közegésztudományi kérdések számára utat törni.

A magyar orvosok és természetvizsgálók ideai vándorgyűlése nagy haladás mellett munkodik el és felé. Pécs városa lelkes vendéglátása ékesen szóló tanúbizonysága annak, hogy Magyarország nagyobb városai szívesen karolják föl a tudomány érdekeit.

Felöslegesen tartjuk a vándorgyűlés speciális programjára egyes pontjainak a fontosságáról szólni. Arról a nagy, utat egyengető, ellentétes érdekeket kiegyenlítő missziójáról kívánunk megemlékezni, a melyre a jelen viszonyok közt kétszeresen szükség van a magyar társadalomnak. Ma már nincs senki, a ki be nem látta, hogy egy nemzet életében a legfontosabb szerepek egyike a higiéniajának jutott. Természetes, hogy e higiénia alatt nem a durva empirizmuson fölepülő „óvintőzködések rendszeré” értendő, a mely legelőbbek előtt a higiénia fogalmával bír. Hanem igenis az egyes népfajok, nemzetiségek sajátosságaival, a talajviszonyok, a földrajzi fekvésről kezdve a legbensőbb egyéni viszonyokig minden életviteltől származó finom lélektanig és beható buvárlatokon alapuló tudomány. Az inductív higiénia, a mely sajátos viszonyokból, mint tényezőkből kiindulva, építi azt a szilárd bázist, a melyről egy nép bizony tekinthet jövője felé. Lászlómal az elfogultsággal, mérlegeli az előítéleteket, megősmerteti az embert önmagával, világosan megokolt, nagy tudományos apparátussal előkészített érvekkel iparkodik meggyőzni bennünket arról a nagy nemzetgazdászati és etikai igazságról, a melyet a megfésült Rudolf trónörökös oly mélyértelmenül fejezett ki ezzel: „az állam és a társadalom legelőbbi erő tökéje az ember” s hogy ennek a tökének a legnagyobb kamatokat hajtó oldala az egyéni egészség, a fizikai, hajó, szellemileg egészséges társadalom.

Ez az ideális célja a vándorgyűléseknek. Ez a missziója. Ennek a kulturmisztségnek már kétszeresen nagy jelentőséget pedig könnyű belatunk, ha azokra a reformokra gondolunk, a melyek a közelmet minden terén készülöben vannak. Politikai, közigazgatási tekintetben ott állunk rövid idő alatt, a hol a nyugat nagy államai, de ezzel együtt eljutotunk a kérdéshez is, vajon elege alkalmas-e a talaj e reformok megszilárdítására? Elege életképes-e a nép, hogy a nagy kultúrelőrelök, a melyekre hazánk már földrajzi fekvésével fogva is hivatva van, megküzdjön? Az a mozgalom, a melyet tudósaink vándorgyűlései a nagy közönségben előidéznek, e gyűlések iránt különösen az utóbbi időben mutatkozó érdeklődés azt mutatja, hogy igen. Az ut meg törve.

És a mint egyéni vidéki központban a másik után megjelennek a tudomány emberei, pezsgő szellemi élet támad nyomukon. A távol vidékek központolt elszigetelt értelmiség az összekötő kapcsot látja bennök, a speciális mizériákat ismerő vidéki szakferfiak az orvoslást közvetítő testületet. A tudományos értekezések képesen nem csak világosságot terjeszt, vezeteket tisztító viták keletkeznek, hanem sorra kerülnek a megörvösöndő bajok is. A kevés gyakorlati hasznát hajtó általánososságokat individualizálják, az elmélet teréről a megnyírtv tehetők a gyakorlati térére lépnek és készürik az utat arra, hogy a szeptemberi

nagy kongresszus valóban megfelelőhessen céljának: hogy kufforrasáva legyen a termékeny és kivált érdemű ideaknak.

És ebben a minőségben tulajdonunk mi legnagyobb jelentőségű a pécsi vándorgyűlésnek. Ezért üdvözöljük oly szívesen az élénk mozgalmat, mely társadalomunk művelt osztályában e vándorgyűlés iránt országsszerre nyilvánul. Ideje van már, nagy ideje, hogy a tudomány kincseit értékesíthessük, hogy szabad lejárjat nyíssunk az elzart szentelybe mindenkinék, hogy megereze az áldados hatást osztálykülönbégek nélkül az egész nemzet. S ha a gyűlés hozzáfűzött reményeinek, várakozásainak ezental is oly mértékben felel meg mint eddig, bizalommal nézünk az őszi kongresszus eredménye elé.

HIRROVATUNK.

Pécs, július 6.

— A „Pécsi Dalárda” nem énekel!

Pécs személfénye, zenei érzékének pregnans kifejezője, hírnevének messze külföldre elhordozója, a „Pécsi Dalárda” az orvosok és természetudósok pécsi vándorgyűlése alkalmából egyszerű sen énekel! és így a körinkben időző idegen orvosoknak, tudósoknak és tanároknak nem is nyílt alkalom, hogy hírneves dalárldánk hallhassák. Tegnap este, a pécsi nemzeti kaszinó estélyén több oldalról történt ez irányban fölszólalás, mert vendégeink nagy voltak értesülve, hogy a lámpionok tarka fényével beirasztott kert mellé kapni fognak kis éneket is és sajnálkozással állapították meg, hogy ezen várakozásukban esalotkáltak. Mi okozhatta a Pécsi Dalárda részvétlenségét, annál kevésbé tudjuk megmagyarázni, minthogy a dalárda élnöke a vándorgyűlésnek is egyik alelnöke volt, a dalárda titkára a vándorgyűlésnek is egyik titkára volt, hasonlóképpen a dalárldának több előelő tájaja élénk részt vett a vándorgyűlés rendezésében is, miért tehát e hallgatás, miért tehát idegenből hozának jött vendégeink e mellézés, miért nem énekel a Pécsi Dalárda? Erre a kérdésre itt mindjárt megadhatjuk a választ is, mely világot vet a rendezés hiányosságára, a mennyiben elmulasztották a Pécsi Dalárdat hivatalosan fölkérni, hogy a kaszinó-estélyen énekeljen működjék közre. A Pécsi Dalárda pedig nem az a testület, mely fölhivas nélkül kántál a p. t. publikumnak, de van benne annyi udvariaság is, hogy udvarias formában hozzá érkezett föl hívásnak kétsz örmömel eleget szokott tenni. Ha tehát derék dalosainkat vendégeink a dalosok otthonában nem hallhatták, ezért a szemrehányást nem a Pécsi Dalárdat, hanem a rendezőségét illeti, mely sok gondjai között egyszerűen megfeledkezett arról, hogy a vándorgyűlés tájainak Pécs város legérdekesebb specialitását, a Pécsi Dalárdat bemutatssa.

— A vízihányó egyre tart. Most a lakásokban levő fürdőszobák vezetékét is lezárta a mérnökü hivatal. Hogy a viz-pazarlás milyen mértékű, azt elképzelheti akárhki, ha megtudja, hogy míg telen, mikor az összes ipartelepnek a fűvezetékéből kapták a vizet, 600 köbméter viz fogyott s mindig túlfolyás volt, most 1400 köbméter vizet bocsát ki a tettyei víztartó s mégis eszapán ivásra, főzésre s szorosan a házi használatra nem elég a víz. De ezt nem esodáljuk, mikor tudunk esetet, hogy egy kamonoki házban a csap nyitva felejtése folytán a konyha padlóját bokán fölül erő víz borította, másutt — szintén intelligens gazdájú házban — este nyitva hagyták a csapot s azon az éjjel megeredt viz az egész cizsakan át teljes erővel folyt. Vannak, akik a kert öntözését eltöltö rendelet úgy jatszák ki, hogy éjjel öntöztetnek.

S mindezek a józrak, akik ilyen könnyen bűnnek a vizet, nagy gondyok kény, hogy az ő lelkiismeretességük miatt ezeken maradnak naposszat viz nélkül. A legmagasabb pénzbüntetés, mely a szabályrendelet szerint a vizpazarlókra kimondható, nem elég nagy ezekre a lelkiismeretlenekre. A viznek ipari előelőktől való elvonása miatt Schlachl építész a városi építkezéseknél egyelőre beszünteti a munkát.

— A nemzeti kaszinó estelye. Fényárban uszott tegnap este a pécsi nemzeti kaszinó kerthelyisége, melyre a haladás híradása a haladós ítéletet már kimondotta. Fölragyogott tegnap este ismét a mult diósőségnek emléke, diéső napokra vissz bucsuzó fényugárt, — de szobó jövő virul majdan a multak emlékeztén, fiatal, teit-erős jövő kéi a romok helyén, mely megőrzendi a multak emlékeit és a tradícióhoz híven halad majd az előremetel útján. A város színe-java megjelent a tegnapi estélyen, melyet a nemzeti kaszinó a Pécsesett időző orvosok és tudósok tiszteletére rendezett. Nem nagy számmal voltak már ott az idegenek, minthogy azoknak jó része elhagyta már városunkat, de a pécsiek oly nagy számmal jelentek meg, hogy a kertet szünlült megtöltötték és a tánc csak nehezen följelöhetőtt ki. Az idegen orvosok és tanárok közül ott láttuk: Chyzer, Bathizaly, Donáth, Doktor, Lakits, Schächter, Oláh, Prochnow, Thoman, Preis, Kaiser, Gerlöczy, Schröder, Kiss, Szalkay, Glük, Szemes, Molnár, Lendl doktorokat, Roznyai aradi gyógyszerész családjával, Sztéryni tanárt stb. A tánc összehozta az idegeneket a pécsiekkel, kik között legszebb asszonyaink és léányaink jöttek el az estélyre, hogy ha mindjárt az utolsó órában is, megismerkedjenek vendégeinkkel. A négyeseket a szabadban közel 60 pár táncolta, hogy a mulatság bármely téli háll fölvehette a versenyt. A katonazenekar a cigányzenekarral fölíválva játszott a táncdarabokat és a közönség annyira belemelegedett a mulatozásba, hogy észre sem vette a hajnali óra elérékét, mikor vendégeink a pécsiektől szívesen bucsut vettek.

— A baranyamegyei árvaház dícsősége. Tegnap déltűn Chyzer Kornél dr. miniszteri tanácsos Mendl Lajos dr. megyei tiszti főorvos társaságában megsemmelték Baranyamegyének árvaházát, minthogy a bizottság szemléjében a napokban részt nem vehettek és amyi szépet hallott az árvaházról. Erdekes volt megfigyelni azt a hatást, melyet ezen árvaház látása a szakferfiuban előidézett. Nem győzte dícsőzni annak berendezését, annak tisztaságát, a közegésztési igények figyelembe vételét, a mintaszteri rendet és a legriörgőzösbab igényeknek megfelelő berendezést. A miniszteri tanácsos egyenesen azon utasítással hagyta el a megyei árvaházat, hogy annak berendezése, építési módja a szeptember havában Budapestben megtartandó nemzetközi demográfiai kongresszuson kiállítás tárgyát képezze, mely föl-szólítsanak Baranyamegye természetesen szívesen fog eleget tenni.

— A harkányi fürdő látogatottsága 1893-ban. Ep most jelent meg a magyarországi balneológiai egyesületnek évkönyve, melyet az egyesület föttárka, Lóc Sámuel dr. állított össze. Az évkönyvhöz esaltott statisztikai kimutatásból látjuk, hogy Magyarország 1893-ban 118 gyógyhelye van, melyeknek 1893-ban 121.772 állandó és ideiglenes vendégük volt. Harkányi 571 férfi, 1001 nő és 53 gyermek, összesen tehát 1625 vendég használta, kik közül 1620 belföldi, 5 külföldi. Ideiglenes vendég 3617 volt. Összesen megfordult tehát Harkányon 5242 egyén.

— Adófizetők figyelme. Az 1894. évre az állami adók kivétele megförtönt s azokat a városi adóhivatal főkönyvében

előgyszerűek. A város tanácsa a július 3-án tartott ülési határozatánál fölívja az adófizetőket, hogy az adókönnyveseknek ez előfizetés szerint való kiegészítése illetve az adóteleknek a könnyvesekbe való beírása végett *azonnal* jelentkezzenek az adóhivatalban.

— **Az új miniszter és az államosítás.** Eötvös Loránd báró a főrendiházban igen érdekes nyilatkozatot tett. Kijelentette t. i., hogy a közoktatás államosításának híve és különösen pedig a középiskolákra nézve tartja azt szükségesnek. Följegyezték e fontos nyilatkozatot, mert tudtukkal ez az első eset, hogy a kormány részéről a törvényhozásban az államosítás mellett nyilatkoztak. Az új miniszter azonban beszéde további folyamán olyan nyilatkozatokot tett, a miket akár visszavonásnak is tekinthetünk. Annnyira meggyőztette azt a fontos kijelentést, hogy beszéde alapján joga van semmit se tenni az államosításért. Igazán szeretnénk már most tudni, hogy hát csakugyan híve-e az államosításnak, olyan híve, a ki tenni is fog érte, vagy be kell érnie, hogy plátói szerelmi nyilatkozattal.

— **A tüzoltók mulatsága.** melyet a központi tüzoltótestület a Zsolnay-gyári tüzoltókkal társulva rendez e hó 15-ödikén az üszögi erdőben, nem mindennapi mulatságnak ígérkék. Amellett, hogy kötféle zenekar játszik, a „Pécsi polgári daloskar” is közreműködik. Lesznek trefás társjátékok s este szép lampion-kivilágítás.

— **Trafikosok vasárnapja.** A dohánytözdek vasárnap munkaszünetének ügyében indított mozgalom egyre nagyobb mérvű lesz s mint értesülünk, eddig 48 város részéről mintegy 1500 tözdes csatlakozott a mozgalomhoz. A trafikosok érkeztek július 8-án délután 3 órakor lesz a Szechenyi-kioszkban. A program a következő: Délután 3 órakor gyülekezés a Szechenyi-szertéren. A vidéki küldöttek hivatalos fogadtatása. D. u. 4 órakor az értekezlet megnyitása az előkészítő bizottság elnöke által. Az előkészítő bizottság által szerkesztett indítványok előterjesztése és azok megvitatása. Esetleges indítványok tárgyalása. A vasárnap munkaszünet tárgyában hozott határozat megállapítása és kihirdetése. Egy végrehajtott bizottság szervezése. Az értekezlet után társas vacsora a Szechenyi-kioszknak külön fönttartott kertü helyiségeiben. (Kedvezőtlen időjárás eseten a fedett terasz alatt.)

— **Mulató dalosok.** A *Pécsi Polgári Daloskör* annak a megújulására, hogy a szombathelyi dalosversenyen jól meg tudta állani a helyét, s fiatal dalostestület léte, mely most volt az „első tüz”-ben, már is eléje került már régibb s jobb viszonyok közt levő dalosöröknek, vendég, szombaton, este a Dollinger-féle helyiségben bankettet rendez.

— **A jó szomszéd.** Mint B. Magocsói lapunknak írják, Hauser Gy. göblingiparasz, midőn a magosi vásárról hazra tett, nagy reméllettel vette észre, hogy valaki alküles-csapat behatolt szobájába s elvirte 900 ft készpénzt és 800 ft értékű parafát. Hauser gyanuja mindjárt szomszédjára irányult ki nehány nap előtt épp-n akkor volt nála látogatóban, mikor 60 pengét számlagatta. A meglopott paraszt jelentést tett a rendőrségnél s a vizsgálat kiderítette, hogy a tolvaj csakugyan a jó szomszéd. A pénz is megtalálták s a szomszédot letartoztatták.

— **Tüz Pellerden.** Ma délelőtt *Pellerd* nagy izzalomból állott ki. A falun keresztül vezető országútnak a Brázy-féle kastélyon innen eső (északi) részén Kasza József gazdának a lakóháza kigyúlt, a honnan a tűz a pajtára és istállóra, valamint Lukács Mihály házára is elragadt. Víz a nagy szárazság dacára is elegendő állott

az oltók rendelkezésére, kiknek az urasági felelősek is derekasn segítettek és így sikerült is nekik — bár az égő házak földaldisával — lokalizálni a tüzet, mely több órán át tartó pusztítással hamvasztotta el a kigyúlt házakat. A kár 1000 ft.

— **Lobkovitz Rudolf herceg** hadtestparancsnok, mint értesülünk, hétfőn e hó 9-én este a gyorsvonattal érkezik Pécsre, hogy szemlét tartson a 44. és 52. gyalog ezred Pécsért állomásozó százada fölött. Szerdán Pécsről Kaposvárra utazik. A hadtestparancsok ur számára a „Hajo” szállodában rendelték meg a lakást.

— **Honvédhuszárok uszó gyakorlata.** A 8. pécsi honvédhuszár ezred pécsi osztálya tegnap vonult el *Balta* Béla osztályparancsnok vezénylete mellett Dolny-Miholjácra, hol ma találkozott a Varsádrol odavezényelt 10. h-huszárezreddel, hogy ott a Drávan való átkelési gyakorlata az egyesített osztály, mely harcászati feladatot oldott meg. A gyakorlatnál eszei *Zoltán Elek* vezérőrnagy honved lovassági főfelügyelő és *Schliffenbach* István gróf dandárparancsnok, vezérőrnagy is jelen voltak. A pécsi 8. h-huszár ezred del felé *Harkanyba* érkezik, hol huzamosabb ideig tart pihenőt.

— **Iskola fölszerelés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a pécsi tanfelügyelővel előterjesztése alapján a patácsi iskolának taneszközöket rendelt és pedig: Európa, Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália falterképek, a szemlelto képek 1—IV-ig terjedő szállításnyát, egy számoló gépet s a méter mérték falitablaját.

— **A XXVII. vándorgyűlés bejegyzett tagjainak statisztikája.** Beiratkozott összesen 183 tag. Ezek közül van: budapesti 66, vidéki 59, pécsi 58, összesen 183 tag. Ezek közül orvos 91, természetűdös (tanár, bányász, mérnök) 58, gyógyszerész 10, egyéb (társadalmi) 22, összesen 183 tag.

— **Az üszögi uradalom új igazgatója.**

Grosz Antal, monoki nagybérlő már ideérkezett, hogy az üszögi uradalom fundus instrukstusát, melyet a birtokkal együtt eddigi tulajdonosától, öv. Biedermann Erzsébetétől megvett, átvegye. Már többen fel is keresték Pécsről az új földesurat, kit igen szívesen intelligens embernek mondanak, ki városunk és Baranya megye közéletében is élénk részt akar venni. Biedermann Erzsébet asszony most valamennyi baranyai birtokán tul adott és mint értesülünk, nem is szándékozik többé ide előjönni, hanem állandóan Bécs-ben marad lakni. Biedermann eltávazásával el is szakadt azon kötélek, mely Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter eddig esaládja révén fűzte városunkhoz.

— **Vizvezetési mizeriák.** A következő sorok fölvetéleri kerettünk föl: Tekintetes szerkesztő ur! Becsles lapjaink arról kelt 160. számában érdeklődéssel olvastam a „vizvezetési mizeriák” cím alatt megjelent cikket, mert a mint abból kitűnik, létezőnek Pécssett oly házigazdák, a kik megütözköznek már azon is, ha valamelyik rendőrá a vizvezetési esapot hatósági felhatalmazás előmutatása nélkül házukban lezaratja. Szolgáljon ezen gazdákunk megnyugtatóására az, hogy történnek néhány nap óta még külön dolgok is Pécssett, mert a rendőrt legalább bemutatkozás nélkül is mindenki fölismeri egyenruháján hivatalos közegek; hozzáam azonban betoppan tegnap — miután az udvaromban hordomósásra alkalmazott vizvezetési esap egy hétig elzölit lezaratott — bizonyos ismeretlen szöke, magas egyéniség, ki elkerülve közebeeső iródamt, egyenesen udvaromba megy, ott körültekint, találkozik nőmmel, egvezetőmmel és pinceszteremmel, de se jó napot nem kíván, se be nem mutatkozik egynek sem, hanem, miután pinceszterem 6t már harmadszor

kérdezte meg kívánsága után, végre e szavakkal fómedt ré: „Hát maguk, a a mint látom, mégis mossák a hordókat!” és ezzel *of oly illédemesen*, mint jött, ismét távozik. A rendőrnök, ki egy héttel azelőtt a esapot lezaratá, nines ugyan dipomját, sőt meg vagyok gyözödvé, hogy meg Knigge-t sem olvasta, de azért mégis köszönt. Az előbb említett egyéniség, mint később megtudnom sikerült, a helybeli városi főmérnök, kinek hatásköre már odáig terjed, hogy megiltja vagy legalább megiltani akarja, miszerint hordóimat *kutam* vizével — mert ebből merítem most a mosásra szükséges viz-mennyiséget — öblögettessem. Furesa a dolog, de való! Pécssett, 1894. július 6. Doljes tisztelettel *Wailer* N. János.

Minden jogosultnak látszó panaszának helyét adunk, de meg kell itt jegyeztünk, hogy ha a főmérnök bejelentése előbb minden látogatását, ugy sehol nem jöhetne arra rá, a mit tulajdonképen keres: hogy hol pazarolják a vizet? Aztán egy városi bizottsági tag csak ismerheti a városi főmérnököt, viszont azonban a városi főmérnöknek nem kötelessége senki nejét ismerni, annál kevésbé magát holmi pincesztereknek bemutatni. Hiszen jól járna a tisztviselő a hivatalos eljárással, ha azt a Knigge formaszabályai szerint akarná elintézni. — *A szerk.*

— **Meg egyszer Czirák.** Maholnap vasalóságos tengeri kigyóva valik nálunk gróf Czirák Béla külügyminiszteri osztályfőnök esete. Egyszer azt írják, hogy menesztek, maskor azt, hogy marad. Aztán jö, hogy miért nem maradhat, majd megint, hogy miért nem megy. Mi már megtörtük, hogy a nemes grófnak, ki egy kabinet-kerdesben kormányja ellen szavazott, minnie kell. Most a „Neue Freie Presse” azt írja, hogy Czirák nem megy, mert ő annak idején kijelentette, hogy, ha főrendiházi magatartását a magyar kormány nem tartja összeegyeztethetőnek az ő osztályfőnök állásával ó kess lemondani. — Azonban nem mondott le. — mert a kormány nem tett ellenvetést. — Hát mi tiszteljük ugyan az időzett hírlap fórsáit, de ezt az állítását kénytelenek vagyunk el nem hinn. Lehet, hogy gróf Czirák megette említett bejelentését, az is lehet, sőt valószínű, hogy a kormány nem akarta a gróf főrendiházi szavazatát befolyásolni, de ebből még korántsem következik az, hogy gróf Czirák megmaradhat állásában. Nagyon különös kívánság, hogy a kormány mondia meg, hogy valakinek szavazata összeegyeztethető-e hivatalos állásával? Ezt az illeto nek *magának kell tudnia* legjobban és ha nem tudja, csak annál rosszabb rá nézve. Gróf Czirák főrendiházi szavazata nem *egyfeltehő össze* a külügyminiszteriumban elfogaltatással és így a tiszteletre méltó grófnak pusztulnia kell állásából. Hogy mikor, az mellesre, reméljük már legközelebb. Bizalmi állást bízalom nélkül nem lehet betölteni.

— **A rendőrfőkapitány ur figyelembe.** Nem tartozunk se a lázók, se a látók közé, a minduntalan kiesztelt utjaitásoknak sem vagyunk hívei, ellenkezőleg: szeretünk a megszabott és megszokott keretek között mozogni, mint aféle rendes adófizetésre kényszerített szabad állampolgár, úgyvaló esik sorban arra, hogy kedélyünk hibatartatlanságát lehetőleg megőrizük. De épen ezért meg egyreszt sokat el kell nyelnetünk, másrészt ugyanezen okból lehetetlen mindent és mindig elnyelnetünk. Neha föledel bennünk az embertársaink és magunk bőre epsegben maradására gyakorlando kerlehetetlen szigor és tagra nyított szemekel kénytelenek vagyunk a

hibát, mely orvoslásra vár. A tudós természetvizsgálók nagygyűlése alkalmából több ízben voltunk oly szerencsések, hogy berkocsi közvetítésével kellett pótolnunk szármatlan mivoltját a skribler emberfaján és miközben a rozoga berkocsik szűk ketrecében nyomorgattuk megzotyogtetett tagjainkat, agyrendszereikben — valószínűleg e kínos behatás alatt — föltámadt a kérdés, hogy tulajdonképen, hogy is jön Pécs város közönsége ahhoz, hogy ily ózónvíz előtti berkocsiban oly mereg drágán hurocoltunk — nem mondjuk a vágóhidra, hanem — legyünk mérsékelték a kifejezéseikben — a nyuzó helyre. Mert bárhol ül fel, nyájas pécsi olvasó, a berkocsi és bárholva vitésd magadat, arról az egyről bizonyos lehetsz, hogy meg lesz nyuzó. Meg akkor is, ha csak a szabályozó viteldjakat fizeted. Hat még, ha veletlenül szemtelen berkocsiarra talál, pedig ez sem tartozik a ritkaságok közé itt nálunk. Mindezen hosszú lecke eresztett bevezetésnek pedig az akar lenni a magja, hogy a pécsi berkocsiárak magasan vannak megállapítva, amely magas árak épen semmivel sincsenek okadatulva. Hogy a berkocsi üzlet Pécsben nem rossz, legjobban mutatja, hogy a berkocsik száma egyre szaporodik. De miért is ne szaporodnék? Csak kocsi és lo kell hozzá és kész a szabadalom a közönség zsebeinek kizsákmányolására és ebben rájuk nézve meg az a jó is van, hogy a kizsákmányolásra szánt alkotokat szama városunkban egyre szaporodik. Mi annyira megvagyunk győződve az itt elmondottak igazságáról, hogy feleslegesnek tartunk minden közelebbi számadatot fölsofolni; arról is meg vagyunk győződve, hogy a város közönsége egyetemesen helyesli azt, amit itt mondtunk éppen ezen körülmény adja meg nekünk a jogcímét, hogy a rendőrfőkapitány ur figyelmét fölhívjuk a pécsi magas berkocsi árakra és hangsúlyozzuk ez árak létszámának haladéktalan szükségességét, és midon ezt tesszük, reméljük, hogy ez irányban már legközelebb fog tetetni intézkedést.

A XXVII. vándorgyűlés záró ülése.

A tornaesernak tágas terme a mai zárógyűlés alkalmából ismét megtelt előkelő közönséggel. A tudós urak társaságát ismét hölgyeink egész sora tarkította. A nagy asztalnál helyet foglaltak Kardos Kálmán főispán mellett *Aidingér János* kir. tanácsos, *Luczity Dénes* alelnökök, *Lakits Ferenc* dr., *Agh Timót* dr., *Kiss József* titkárok, *Pollák Illés* dr. előadó, *Szalkay* dr. pénztáros, dr. *Johann Béla* és *Prochnow József* dr. titkárok.

Kardos Kálmán főispán megnyitja az ülést és kéri a vándorgyűlés titkárát, adja elő jelentését.

Lakits Ferenc dr. egyleti titkár a vándorgyűlés lefolyásáról a következőkben számolt be:

Azon reményünk, hogy a 27. vándorgyűlés minden tekintetben az 50 év előtti 6-ik gyűlés méltó utódja lesz, nem ment egészen teljesedésbe, mert tagjaink száma jóval mögötte maradt, a 6-ik gyűlés tagjai számának. Külső lefolyását és tudományos értékét tekintve azonban a XXVII. gyűlés nem egy dologban tesz túl elődjén. Ama sok körülmény körül különben, melyek az utóbbi években is kisebb látogatottságot okoztak, most csak azt akarom kiemelni, hogy nem igen volt egyhamar év, mely-

ben az orvosoknak anyai kongresszusa, vándorgyűlése stb. lett volna, mint ez idén. Tudományos szempontból azonban a gyűlést által a 3 nap alatt tartott körülbelül 40 előadás majd mindegyike vagy tárgyánál, vagy a földolgozás módjánál fogva nemcsak sikerültnek, hanem igen sok kiválóan mondható; a vándorgyűlés eddigi módját nemcsak megtartotta, hanem tán fölüli is multa. Vándorgyűléseink régi ki-pórhált tagjai a pécsi vándorgyűlésben is megjelentek, sőt mintha a XXVII. gyűlésnek aránylag több nevesebb orvostagja lett volna. A tudományos munkálkodást elősegítő anyazi eszközök tekintetében pedig előnkünknek, *Dulanszky Nándor* pécsi püspöknek páratlan bőkezűsége nagyon gyarapította vándorgyűlésünk erejét, amennyiben 1000 frtos alapítványt tett, annak felhasználását az áll. választmányra bizza. Öszinte sajnálkozásunkat fejezzük ki, hogy ő excellenciáját betegsége miatt nem isztelhetjük személyesen körünkben, másrészt el nem titkolhatjuk örömeinket, hogy így előnkünk ő méltósága közvetlen vezetésében voltunk szerencsések részeseitni.

Szabályaink értelmében az állandó központi választmány kilépő tagjai közül a XXVII. gyűlés nagy választmánya azokat, kiknek érdemeik voltak és vannak a vándorgyűlések körül, újból megválasztotta, azonkívül az üresedésben levő helyekre is ez intézmény barátai közül választott újakat.

Igy tagjaivá lettek az áll. közp. választmányoknak az orvos-sebészti szakosztályban: *Vidor Zsigmond* dr., *Fodor József* dr. egy. tanár Budapestről, *Kiss Ferenc*, *Szabó Dénes* (rég), *Mendl Lajos*, *Czierer Elek* és *Serly Gusztáv* (új) vidékiek; — a természetudomány-társadalmi szakosztályban: *Agai Adolf*, *György István* (rég), *Entz Géza* dr. műegy. tanár, *Molnár Nándor* dr., *Preyer Hugó* dr., *Scherer István*, *Simonay Lajos* dr. és *Thirring Gusztáv* dr. (Budapestről), *Koch Antal* dr. (rég), *Disehka Győző* és *Ágh Timót* dr., *Metzger Elek* (új) vidékiek. Egyuttal megerősítette Szalkay Gyula urat pénztárnoki, *Verebely László* pedig könyvtárnoki állásában. A szakosztályokban fölmerül indítványok, mint *Szabó Dénes* dr. kolozsvári egyetemi tanáré, hogy a kolozsvári egyetemnek a királyi egyetemen megfelelő klinikákkal való ellátását körelmezze a kormánytól a központi választmány. — *Boskovitz Mór* körorvosé, (*Erőss Gyula* előadása kapcsán), hogy a lelencügy dolgában indított mozgalom körébe az ország négyelvteli bevonassanak, — *Serly Sándor* dr.-é, hogy kéressék meg a kormány, járjon el legszigorubbán a körül, hogy a népiskola a közegészségstan követelményeinek megfeleljen és adja, ki, valamint terjessze az elvez szükséges építési, berendezési terveket és utasításokat; *Verebely László* dr. egyet. magántanáré (*Löwey Lipót* dr. előadása kapcsán), hogy a esatornázás ügyét Pécs városa közgyűlése elé oly ajánlattal terjesszék föl, hogy telhetőség támogatásuk a talaj-asszanálási tervezet kivételét; *Oláh Gyula* dr. és *Preisaich Izidor* dr.-é (*Thirring Gusztáv* dr. előadása kapcsán), hogy a kormány a lakásügynek a köz-

egészségügyi törvény értelmében való rendelkezést végrehajtsa és hogy e célra a lakásviszonyokra vonatkozó adatok a milleniumra egybegyűjtessenek, — az állandó központi választmányhoz utasítottak.

A jövő vándorgyűlés helyét és idejét illetőleg, tekintettel a milleniumra, mely az országának több irányú működését veszi igénybe a nagy választmány, kivételesen nem döntött véglegesen, hanem fenntartva az 1896-iki vándorgyűlés kijelölését a tisztí karnak, valamint netán előbb még *Bárta fűrdő* meghívásának elfogadását, ezt a központi választmányra bizza. — És ezzel, mélyen tisztelt nagygyűlés, befejeztem jelentésemét és nincsen más hátra, minthogy mindannyiunknak nevében e város vendégterelő polgárainak öszinte köszönetet mondjunk. A mit már meghívóban és a megnyitó ülés óta annyiszor hangsúlyoztunk, hogy t. i. a XXVII. vándorgyűlés tagjainak alkalmuk lesz Pécs városának eddig elért és ügyszólván napról-napra észlelhető haladásáról meggyőződni, az meg is történt. E város világhírű székesegyházával mintaszerű tanítóintézetivel, e haza határain túl ismeretes gári és ipartelekével, polgárai szorgalmával el fogja érni azt, mit már Nagy Lajos jelölt ki számára, itt állítva föl az egyetemet: t. i. a Dunántúl fővárosává fog fejlődni. Mi, hogy úgy legyen, őszintén óhajtuk.

Ezután *Pollák Illés* dr. budapesti ügyvéd olvasta föl a „Természettudományok és a politika” című munkáját:

Ha igaz is, hogy a tudomány önel és föladata a természet nagy titkainak földerítése és róluk a titokzatos fátyolnak fölrebbentése, azért a tudomány nem marad a tudósoké és nem enyészik el ezekkel, hanem mint a gondolat, mely a tudós agyában egyszer felelismátt, átszivárog az emberekbe és hosszú idő múltán ez az emberiség közkinésévé válik.

Csak most kezdjük fölismerni a természet nagy törvényeit, látásunk csak most kezd tisztulni, de elég, ha látjuk, hogy az az emberiség sorsa mindenkor a tudósokhoz volt kötvé.

Az újabb megismert igazságok révén új viláosság támad minden téren. Ez ember megsűnt a világ egyetem központja lenni, sejtí, hogy egy a természettel, nem áll sem fölötte, sem alatta, nem kiváltságos vele szemben. Fejlődésének első stádiumában csupa rejtelmek volt körül véve; ezek a rejtelmek később sejtelmeké váltak, mikből a esodatlanság és esodák tudománya fejlődött ki.

Az ember mindig levonta a megismert igazságból a konzequenciát a saját előnyére. Erzi, hogy rajja a természetnek, de intelligenciája éppen abban áll, — hogy ezt tudja. Innen van, hogy az ember az ő életét összhangzába igyekezett hozni a megismert természeti törvényekkel. Tömérdek botlást követett el, mig e törvények megismerésére jutott, melyek a természetörvények hamis vagy hiányos fölfogásából eredtek. A fejlődés gyakran századokon keresztül pihent, de szerencsésjére Európának, a nagy népvándorlások és a szüntelen esatározások mega ka

dályozták a belső elpoványodást. Az embernek intelligenciája, a kritikai ész, igaz, hogy hosszú küzdelmek között kivette a tudományt a esodák világából és megállapította a természettörvények egységét és egy új világnézettel új bázist adott a fejlődésnek. A kutató elme első sorban megtalálta az embert és kivette abból a helyzetből, melyben hiány volt minden emberiségnek. Fölölvásó változa ezután az ember állapotát abban az időben, midőn rabja volt a társadalmi fölfogásnak, majd bővebben fejtegeti az összefüggést az ember sorsa és a tudomány között, mely kimutatta, hogy az ember is csak olyan atomokból van alkotva, mint akármilyen más, hogy az ember központisége roppant esetleges, mert helye a zoológiában van.

Az egyes ember nem konfliktálhatja maga számára az összes jogokat, viszont a többség sem zsarnokoskodhat az egyeseken, a mennyiben, valamint az egész szervezet egyes sejték halmazából áll, melyek közül, haesak egyesek is megbetegednek az egész szervezet megbetegszik: épügy a társadalomban sem szabad egyes emberekkel több kivenni maguknak osztályrészt, mint a mennyi nekik jár, mert különben az egész társadalom összeomlik. Ha a természeti törvények szerint kutatjuk a dolgok mibenlétét, társadalmi téren nemsokára azon egyedül igazi ponthoz fogunk eljutni, hogy az örök-
lött jogot nem, csak a szerzeteké respektáljuk. A tudomány az, mely felvilágosítja az embert, hogy valamint az összes nem nyomja el az embert, úgy az embernek maga magát sem szabad elnyomni, bilincsekbe verni a hit tanai és a dogmák által, mert a társadalmi rend fejlődését csupán a természeti törvények szerint szabad kutatnunk, csakhamar belátjuk, miszerint a hit, jog, műveltség és erkölcsök is a természeti törvények szerint fejlődnek. Így, hogy épen csak egy példát említsék, nézzük a hygienát, mennyire más ez most és mennyivel racionálisabb, mikor a természeti törvények szerint műveljük, mint mikor a hit és babona gyakorolták benne a fönnhatóságot. Hogy ha így a természeti módszer szerint burkoldunk, még számtalan társadalmi törvényt fogunk föltalálni, melyek fölismerésével az emberi lény boldogságát fokozhatjuk. Azonban óvatosan fogjunk hozzá és előbb bizuk a tudásra a nemzeti társadalmi élet fejlődését és csak utána mehetünk a világi élet törvényeinek kutatására, de ennek fejlődési korszaka, csak a nagy, erős és egészséges magyar nemzeti élet kifejlesztése után jön el az ideje.

Pollák dr. előadását nagy tetszéssel fogadta a közönség és az abban tárgyalt probléma, melynek erősen socialistikus színezete volt, mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét.

Kardos Kálmán főispán ezután bekezeszté a XXVII. vándorgyűlést rövid záró beszédében előadva, hogy ismét egy lépéssel előrehaladtunk a tudományok kutatási terén. Kettős cél hozta össze a tudomány legkiválóbb művelőit Pécsre. Az egyik cél az absztrakt tudományok fejlesztése és terjesztése, a másik pedig, hogy

hazánk legkülönbözőbb vidékein állítunk a tudománynak oltárt, megismerkedve a különböző vidékek szokásaival, társadalmi életével és egészségi viszonyaival. Mindkét célt elértük. Az itt hallott előadások és értekezések a tudománynak nagybecsű előhaladását fogják jelképezni, de másrészt a tudomány világnak, elvonultan a szerény otthonban dolgozó munkásait ismerik föl a tudományok nagynevű művelői. Megismerkednek népünknek jó és rossz tulajdonságaival, előnyeivel és hátrányaival; az előnyöket elsajátítani, a hátrányokat orvoslani egyik föladata a vándorgyűléseknek.

Nemes föladatokat csak teljes odaadás által érhetik el a vándorgyűlés tagjai, kik Pécsre terekes munkát végeztek el. Közegészségünk terén sok mulasztás hozandó helyre. Nem évszázadok, hanem évezredek mulasztásait kell a jelenkornak helyre hozni. Az egészség az emberiség legdrágább kincse és csakis egészséges nemzet fejlődhetik egészségesen. A század végének tendenciája a tudományt központosítani. De ez hibás törekvés. Igaz ugyan, hogy Budapest az ország szíve és ennek közegészsége kiváló fontosságu, de ha Budapest ékessége és koronája az országnak, úgy ez a dísz csak akkor virágozhatik, ha annak teste, ha annak gyökere is egészséges. Jövőre is csak kitartást kívánhatok a megkezdett után való továbbaladásra. Teljesítők kötelességeket, mint eddig. Fogadják köszönetemet a belénk helyezett bizalomért; feleledetlenek lesznek reánk néve a napok, melyeket önök körünkben töltöttek. (Lelkes éljenzés.)

A főispán záró szavai után

Hegedűs János dr. nyugalmazott honvéd főtorzorosovos kér szót, hogy becsu előtt köszönetét tolmácsolja a helybeli hatóság-
nak a rendkívül szívólyes fogadtatásért, épügy a helyi bizottságnak a fáradságtalan és kitartó munkálkodásért. Kedves napokat töltöttek a vándorgyűlés tagjai Pécsre, melyek örökké élni fognak emlékeztükben.

Ezzel véget ért a XXVII. pécsi orvosok és természettudósok vándorgyűlése: a társaság egy része még a délelőtti vóttal Budapestre, másik része pedig Kardos Kálmán főispán vezetése alatt Harkányba utazott.

KÖZGAZDASÁG.

(*) Kítőnő szüret. *Visszlórol* írják a „Pécsi Újság”-nak, hogy ott az idén, ha elemi csapás nem éri a szőlőket, olyan bő szüret lesz, hogy olyanra már régóta nem emlékeznek. A fiatal ültetésű szőlőket Noé apark óta nem hozta le annyi fűrt. S a szőlőtermés azon az egész vidéken ilyen kítőnő szüretet ígér.

TÁVIRATAINK.

Vasuti munkások sztrájkja.

Chicago, július 6. (Ered. távirat.) A vasuti társaságok igazgatóinak szövetezete elhatározta, hogy az üzem folytatását megkísérli azáltal, hogy a sztrájkoló munkások idegen

erőkkel pótoltatnak. Egyuttal kinyilatkozatták, hogy semmiféle engedmény adásába nem bocsátkoznak. A kormány elhatározta, hogy a vasutasok sztrájkjának vezetőit — bűnös összeesküvés címén — bíróság fogja üldözni.

Kolera Szent-Péterváron.

Szt.-Pétervár, július 6. (Eredeti távirat.) Julius első három napján itt 21 ember betegedett meg kolerában, kik közül 6 meghalt.

Hivatalos árfolyamok jegyzései a budapesti érő- és értéktőzsdén.

(A Pécsi Újság eredeti távirata.)

Július 6.	Penzb.árt. o. e.
7. Italmérségi jog megváltási kötvény	100.-
8. Horvát-szlavon földeheren. kötvény	96.-
9. Magyar nyemerejsorsjegy kölcsön	149.50
10. Tiszaszab. és szegedi sorsjegykölcsön	142.25
11. Osztrák járadék papírban	98.-
12. Osztrák járadék ezüstben	98.-
13. Osztrák járadék aranyban	121.50
14. Osztrák koronajáradék 4 ^o	—
15. 1860. évi osztrák államsorsjegy	147.-
16. Osztrák-magyar bankreszvény	1000
17. Magyar hitelbank-reszvény	440.75
18. Osztrák hitelintézeti részvény	351.-
19. Osztrák magy. államvasuti részvény	338.50
20. 20 frankos arany (Napoleonford)	9.97
21. Német bíróalmi marka	61.50
22. Londoni vista	125.49
23. Párisi vista	49.85
24. 20 márkás arany	12.28

Déljélez: Derült, száraz, meleg.

Szerkesztői üzenetek.

D. Gy. Nos hát öszintén kimondjuk: nem voltunk bizony megelegedve. A szervezet nem mondhatjuk szerencsésnek; s ezt mi onnan érdekelnek sejtjük, hogy a szerződötés egy váltakban a nem személyes meggyőződés alapján történek. Nagy hiba volt a rendezés körül is. A rendezők (mert több is volt) nem végeztek egész munkát, csak úgy nagyjából kalapáltak össze a próbákat s ez nagyon meglátszott az előadásokon. A szerzők nem voltak kitanítva teendők fölöl, nemelyik azzal se volt tisztában, mi körül forog a darab s abban az ő szerepe. Szóval: nyári, kedvesen fölletes nyári társulat, mely épp olyan kedvesen fölletes nyári előadásokat produkált. Csakhogy nyári társulatnak kissé drága lehetett az igazgatóra nézve.

L. P. Kéziratát nem kaphatja vissza. Egyeb gondja is van a szerkesztőségnek, hogyssem az ön keziratát őrizgesse.

102. Hogy valaki célite az ötvenedik esztendő, az örvenestés dolog — az illetőre nézve; de mi köze ehhez a közönségnek? Vannak kiváló egyének, akiknek életében előforduló események érdeklik az olvasót; de ezt nem lehet általános szabályra tenni.

Purista. Ha a juri helyesen, ha így írja: *szokott, szokó*, mert mind a kettő angol eredetű szó, a francia csak átvette. Irandó tehát a kiejtés szerint magyar kiírással *szokti, szokó*.

E. K. Ha valakinek nincs übertízere s ezt öszintén bevallja, az nem szégyen ráveze; de aki lopja az übertízert s úgy viseli, mintha az övé volna, az már alávalóság.

Pártolót. A P. D. valószínűleg belep a dunántúli daloskövetésbe. Az idén ugyan meg nem, mert elhamarkodott semmit sem jo; hanem tan a jövő nyáron, amikor a második dalosversenyt tartják, melynek színelhely Győr leszén.

M. P. Csak tessék beküldeni, majd átolvasás után megmondjuk a véleményünket; az ilyen választos ismertetés nem elég arra, hogy íteletet mondjunk.

Falu Szemesre. N m rajtunk mulik, ha a lap nem rendesen érkezik, mert azt mi minden nap a postára adjuk. Kerjük, ott a postán reklamálni.

Felölös szerkesztő és lapfajladonos:
LENKEI LAJOS.

Nyomottat a „Pécsi Újság” nyomdájában.

A cs. és kir. 44-ik számú Albrecht Főherczeg tábornagy nevét viselő gyalogezred történeti korrajza.

— Az ezredparancsnokság rendelete folytán szerkesztette: HOHOLIN GYULA, ezredbeli főhadnagy. —

(5)

A háboru Franciaország ellen 1799-ben újra kitört. Ausztria szövetségesei voltak ez esetben: Oroszország, Anglia, Nápoly és Törökország.

Az *ezred* a granátos zászlóaljjal egy a Verona, mint a Magnan melletti csatában szerencsésen harczolt a francziák ellen és az osztrák hadsereg által ostromolt Mantua rövid idő mulva bevételt.

Ez alatt az osztrák-orosz főcsapat Suwarow tábornagy és Melas báró lovassági tábornok vezénylete alatt Novi mellett a francziák fölött határozott győzedelmet aratott.

Az oroszok távozása után Melas báró a főhadserggel még Fossano és Savigliano mellett diadalmaskodott a francziák felett s a francia csapatokat a genuai tengeremellékre szorította.

Az *ezred* granátosai különös vitézséggel harczoltak a Zovasso-magaslatra intézett támadásnál.

A következő évben is, nevezetesen a Monte San Giacomo és a Muchio delle pietre magaslatok támadásánál az osztrák hadsereg harczolt szerencsésen s az utóbbi ütközetben a francziák részéről egy tábornok, 60 tiszt és 1500 ember esett foglyul.

De a várfolyó hídjánál történt ütközet idejében már Bonaparte a tartalék hadserggel — 60,000 emberrel — az osztrákok mögött hatalmába kerítette volt az alpesi szorosokat s ez által kényszeríti Melas tábornokot, a császári hadserggel Piemont tartományba visszavonulni.

Az említett események következménye a Marengo melletti nagy csata volt. Uglátszott, hogy a hadsergünk fölötté bator harc után a győzelem pálmáját elnyerte, miután a francia csapatok már teljes visszavonulásban valának; ekkor — késő este — jelent meg a csatatéren Desaix francia tábornok hadosztályával, helyreállítá az ütközetet, s e napot a francia csapatok részére különösen diadalmassá változtatta.

IV. FEJEZET.

Bellegarde Frigyes gróf 1801-től 1830-ig.

1804-ik évben Bonaparte mint I-ső Napoleon császár, Franciaország trónusára lépett; később elnyerte Olaszország koronáját is.

E veszélyes helyzet folytán létrejött a harmadik szövetség, a melyhez Anglia, Svédország és Ausztria kívül Oroszország is hozzájárult.

A francziák megküldték a hadüzenetet.

A Caldiero melletti ütközetben *Károly főherczeg*, nagykegyelmű **ezredtulajdonosunk** dicső atyja, egy hasonló erősségű francia hadat — elhatározott bátorsága daczára, — visszaverte.

A francziák vesztesége 8000 emberről volt; ezek közül 1700 hadi fogoly.

Később Velence elzárása következett, a melynél *ezredünk* is részt vett.

Kitüntetésre méltó magaviseletet és bátorságot tanúsított ez alkalommal Reinhof nevezetű ács és Ostansky közlegény s e miatt elnyerték az arany vitézségi érmet.

Az Austerlitz mellett vesztett csata folytán a francziáknak a pozsonyi béke által Velence és Tirol biztosítottak.

Miután a lombard birodalom a francziák hatalmába került, ezredünk Rzeszow és Tarnow galicziai kerületeket kapta hadkiegészítésre.

Chasteller lovag altábornagy Komáromnál a Dunán saját költségén egy hajónaszádot alapított, s ehhez az ezredéből a legalkalmasabb legénységet kiválogatta s mint tengerészeket öltöztette. A vezetése ezen hajórajnak az *ezredbeli* Esau nevezetű tizedesre ruháztatott, a ki azelőtt mint hollandi hajóskapitány volt alkalmazva.

Ezen naszád *ő felsége* az uralkodó előtt mutatkozott s a *legfelsőbb* megelégedés nyilvánítását nyerte volt el.

Rövid időköz mulva újra kitört a háboru Franciaország ellen.

Daczára az eddigi balvágzatnak, Ausztria nem veszté bátorságát.

Ez esetben Franciaország alárendelt tartományain kívül Olaszország, Hollandia, Dán- és Oroszország, de különös hévvel a Német-Rajna-szövetség államai támogaták az ellenség sorait; ezen felül Lengyelországban lázadás ütött volt ki.

Három oldalról 400,000 emberről erősebb hadak által megtámadva, Ausztria egy hadsereget alkotott, s megteremtője a dicső *Károly főherczeg* — jelenlegi **ezredtulajdonosunk** édes atyja — a 300,000 harczost hazafias lelkesedésre ragadta.

A Dinzing és Laichling melletti ütközetekben *ezredünk* kitünőséggel harczolt.

Különösen az Eggmühl melletti csatában a derék *ezred* magatartása valóban hősiessnek volt nevezhető.

A *Bellegarde 44. számú* és Reuss-Greitz 55. számú ezredeknek kétszer sikerült, egy megszállott erdőeskéből egy egész francia hadosztály elszánt támadását visszaverni, míg végre az általános visszavonulás által kényszerítve, az *ezred* is utalva volt, e férfiasan megvédett állást elhagyni.

Az *ezred* létszáma már csak egy fél zászlóalj vala.

Az osztrák had május 20-án a Duna balpartján tartózkodott; Napoleon Bécs mellett előkészületeket tett, hogy csapatait a Dunán átszállíttassa.

(Folyt. köv.)

ZELESNY UJ MŰTERME.

Tisztelettel tudatom a nagy közönséggel, hogy

fényképészeti műtermemet

Anna-utca 4-ik szám alatt levő **saját házámba** vittem át.

A színház-építés következtében a Király-utcában eddig birt műtermemet el kellvén hagynom, új műtermemet a legmodernebb igényeknek megfelelőleg építettem és szereltem föl. Egyuttal tudatom, hogy mindennemű főlvételek nálam **csakis ez új műtermemben** (Anna-utca 4-ik szám) **eszközölhetők**, mely műtermemet a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlom, remélve, hogy mélyen tisztelt megrendelőim bizalmukkal a jövőben is ki fognak tüntetni.

Mély tisztelettel

ZELESNY KÁROLY udvari fényképész.

Gazdák tejszarnoka PÉCSETT,

Király-utca 34. szám alatt fennálló házi fiók-üzletén kívül
1894. július 1-től *Ferencziek-bazárja 7. szám alatt*

új fiók-üzletet nyitott,
melyet a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánl.

A tisztelt vevő közönség kényelmére való tekintettel létesített eme fiók-üzletben folyton kapható a legjobb minőségű tej, tejszín, tejföl, túró, aludtej, kitűnő tea- és korona-vaj s a tejszarnokban készülő igen kedvelt gróji, limburgi, romadour és tábla-sajt.

A legujabb mérsékelt árjegyzék kívánatra megküldve lesz.
Viszontelárusítók tetemes kedvezményben részesülnek.

* * *

Raktárhelyiségnek alkalmas tágas előpincét (suterrain) a tejszarnok azonnal bérbevenni hajlandó.

Árverési hirdetmény.

A sásdi kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Arnold József végrehajtónak

Koller Józsefné szül. Müller Katalin

végrehajtást szenvedő elleni 324 frt — kr. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a sásdi kir. bíróság területén levő, Magyar-Egregyén fekvő, a m.-egregyi 592. sz. tkben foglalt 1954. g. hsz. 153a. sz. ház és belsőre 400 frtban zennel megállapított kiküldési árban elrendelt s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. **július hó 9. napján** d. e. 10 óraker Magyar-Egregyén a bírói lakban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsarának 10 százalékat, vagyis 40 frt — krt készpénzben vagy az 1881. LX. tc. 42. §-ában jelzett arányammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendlet 8. §-ában kijelölt ovadekkes értékpapírban a kiküldött kezéhez letérni, avagy az 1881. LX. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéssel kiállított szabályszerű elismervényt átsszolgáltatni.

Sásdon, 1894. évi apr. hó 24. napján.

WARGA JENŐ
kir. aljbíró.

Grand Théâtre Gierkini

külön erre a célra épült szinkörben a

Buzatóren.

Szombaton, július 7-ikén nagy díszes

megnyitó előadás.

Kezdeté 8 óraker.

I. C y k l u s :

I. **Agra. Indiai tájkép,** a császárremek kiállítású temetésével.

II. Az 1812-iki **moszkvai nagy tűzvész.** I. Napoleonnak és seregének bevonulása.

III. **Théâtre Fantoche.** Egy automata művészársaság Blondin a droton. Az elektromos csontváz. — Eredeti néger zenekar.

IV. Szellem és kísértetjelenések. Doktor Fauszt igazgató utazása a pokolba vagy szövetség az ördöggel.

Helyárak : zártszék 60 kr., II. hely 40 kr., III. hely 30 kr., harzat 20 kr. Gyermekek felét fizetik.

Belépő jegyek a Nagy-féle dohánytözsében (törvényszéki épület) és este a pénzárnál.

Naponta este 8 óraker fényes előadás.

Számos látogatásért esd tisztelettel

Gierkini

igazgató.

Hirdetések

jutányos áron felvé-
tetnek a
„PÉCSI UJSÁG”
kiadóhivatalában.

506. sz. 1894.

5014

Árverési hirdetmény.

Alulírt bír. végrehajtó az 1881. 60. tc. 102. §-a értelmében szemel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. bíróság 1894. évi 6719. és 7293. sz. végzése következtében Maletier Rudolf ús. dr. Kauer Jenő ügyvéd által képviselt Carl Badisofszy & Söhne, Breier Irma és a többi tulajdonosok javára

SCHWARZCZ IDIÓR

ellen 70 frt, 2000 frt s jár. erel. foganatosított kötelez. végrehajtás utján le és felül foglalt és 310 frt 50 krra becsült férfi cipők, ingek s üzleti felszerelések-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a pécsi kir. bíróság 12017. 1894. sz. végzése folytán 2074 frt tőkekövetelés és es. eddig összesen 37 frt 65 krtban bíróilag már megállapított költségei erejéig Pécssett, Majlath-táren és főhatalog Ferenciek-utca 19. leendő esküszöcsére 1894. evi július hó 17. napjának déltan 2 óraja h. a. a. r. d. ó. u. l. kituzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbb ígérnök becsarán alul is el fognak adatni.

Kelt Pécssett, 1894. évi július hó 2. napján.

ENGLER KÁLMAN kir. bír. végrehajtó

Árlejtési hirdetmény.

Folyó évben készitendő és **3342 frt 28 krral** előirányzott **kövezési munkák** biztosítása érdekében **1894. évi július hó 23-án délelőtt 9 óraker** Pécs város gazdasági tanácstermében zárt ajánlati tárgyalással egybekötött nyilvános árlejtés tartatik.

Felhivatnak tehát mindazok, akik ezen munkákra pályázni óhajtanak, hogy **168 forint** bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlataikat legkésőbb **e hó 22-én dél 12 óráig** a város polgármesteri hivatalánál nyujtsák be, avagy a bánatpénz letétele mellett a szóbeli árlejtésen vegyenek részt.

A munkálatokra vonatkozó terv, költségvetés és vállalati feltételek a mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Pécssett, 1894. évi július hó 3-án.

Pécs sz. kir. város Tanácsa.